

Datum 2022-05-18
Diarienummer 0308/22

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till
ju.L5@regeringskansliet.se

Diarienummer Ju2022/00396

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Justitiedepartementet - En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner (SOU 2022:2)

Göteborgs Stad delar utredningens slutsatser och tillstyrker de förslag som lämnas i betänkandet.

Förstärkt straffrättsligt skydd för utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner

Utredningen har kartlagt yrkesgrupper med samhällsnyttiga funktioner som framstår som särskilt utsatta för bland annat hot och våld i sitt arbete och som i huvudsak inte utövar myndighet och därmed inte omfattas av 17 kap. brottsbalken. De aktuella grupperna är hälso- och sjukvårdspersonal, personal inom socialtjänsten, räddningstjänstpersonal och utbildningspersonal inom skolväsendet. Gemensamt för de utpekade grupperna, utöver att de har funktioner som innebär att de hjälper och skyddar andra, är att de har arbetsuppgifter som innefattar stora kontaktytor mot samhället och många möten med människor. Kontakterna kan inte väljas bort utan är istället en central del i arbetet. Samhället har ett starkt intresse av att detta arbete kan utföras utan otillbörlig påverkan så att de samhällsnyttiga funktionerna kan upprätthållas.

Av stadens egen kartläggning över otillåten påverkan och tystnadskulturer i Göteborgs Stad framgår att personal inom förskola, skola samt personal inom socialtjänst, äldreomsorg och funktionshinderverksamhet är särskilt utsatta för trakasserier. Samtliga dessa personalkategorier bedöms omfattas av nu aktuellt förslag.

Samtidigt uppstår vissa gränsdragningsfrågor kring vilken personal som ska anses utgöra till exempel personal inom socialtjänst och utbildningspersonal inom skolväsendet. Av betänkandet framgår att begreppen är avsedda att

omfatta en vid krets av yrkesutövare vilket är positivt. Det är enligt Göteborgs Stads mening viktigt att alla de personalkategorier i skolans, socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens verksamhet som har många kontakter i sitt dagliga arbete omfattas av definitionen och därmed erhåller ett stärkt straffrättsligt skydd.

Samtidigt vill Göteborgs Stad poängtera att även andra personalkategorier inom kommunal verksamhet har en utsatt position och omfattas varken av det rättsliga skydd som finns idag eller av förslagen i betänkandet. Det berör främst personal på fritidsgårdar eller annan öppen ungdomsverksamhet som inte utgör socialtjänst, renhållningsarbetare och personal som arbetar med underhåll på allmänna platser. Dessa yrkeskategorier faller inte inom den definition som föreslås och omfattas således inte av förslaget om ny lagstiftning. Lagstiftaren bör även fortsättningsvis följa den utveckling som pågår i samhället för att vid behov ytterligare stärka skyddet för utsatta yrkesgrupper.

Förslaget avseende brott mot utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner förväntas leda till en viss ökning i anmälningsbenägenheten hos aktuella yrkesgrupper (personal inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten, räddningstjänsten och inom skolväsendet). Det skulle i sin tur medföra något fler brottsutredningar och fler lagföringar och därigenom vissa kostnadsökningar för Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och de allmänna domstolarna. Även kommunen kan utifrån sitt arbetsgivaransvar påverkas av ett ökat antal polisanmälningar. De föreslagna brottstyperna utgör dock kvalificerade former av redan brottsliga gärningar och det är svårt att ha en mer exakt uppfattning om vilka effekter förslagen får för viljan att anmäla brott. En ökad anmälningsbenägenhet skulle dock kunna leda till att fler hot- och våldssituationer kommer till arbetsgivarens kännedom. Något som kan kräva mer resurser hos kommunala myndigheter för att bistå de utsatta medarbetarna med stöd och samarbeta med polisen för utredning av de anmäla brotten.

Översyn av straffbestämmelserna om brott mot tystnadsplikt

Göteborgs Stad delar utredningens bedömning att straffskalan för brott mot tystnadsplikt ska skärpas och att det ska införas ett särskilt brott – grovt brott mot tystnadsplikt, då det är av central betydelse att särskilt skyddsvärda uppgifter inte används på ett olovligt vis eller avslöjas.

Tillämpningen av sekretessbrytande bestämmelser är något som uppmärksammas bland annat inom ramen för arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, där stärkt informationsutbyte mellan myndigheterna kan vara ett viktigt verktyg. Det behöver då finnas förtydliganden och vägledning för berörda yrkesutövare som har att tillämpa de sekretessbrytande bestämmelser som möjliggör samverkan och informationsutbyte. Om straffskalan för brott mot tystnadsplikt skärps utan att det samtidigt finns tydliga sekretessbrytande bestämmelser och

vägledning för de som har att tillämpa dessa bedömer Göteborgs Stad att det finns risk för att såväl enskilda som samhället i stort drabbas av att samverkan mellan myndigheter försvåras till följd av osäkerhet.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen antecknade Jörgen Fogelklou (SD) som yttrande en skrivelse från den 10 maj 2022 (bilaga A).

Representanterna från M, L och KD antecknade som yttrande en skrivelse från den 18 maj 2022 (bilaga B).

Göteborg den 18 maj 2022
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld

Yttrande angående – Remiss från Justitiedepartementet - En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner (SOU-2022:2)

Att försöka påverka myndighetsbeslut på ett osakligt eller brottsligt kallas för otillåten påverkan. Försöken till påverkan kan ske på olika sätt men syftet är att på något sätt påverka tjänsteutövningen. Det kan handla om kränkningar, trakasserier, mutförsök, hot eller våld. Det kan ske spontant från enskilda personer och mer systematiskt där det kan finnas kopplingar till kriminella nätverk.

- Trakasserier som till exempel kränkningar, ofredande eller subtila hot.
- Hot som utpressning eller direkta straffbara påtryckningar som hot om våld.
- Fysiskt våld mot person eller egendom.
- Korruption i form av otillbörliga erbjudanden av olika slag

Otillåten påverkan kan innebära en svår kränkning och leda till psykiska eller fysiska skador för den som drabbas. Det är också ett arbetsmiljöproblem och kan vara ett säkerhetsproblem både för den drabbade och samhället. Det är av största vikt att alla hjälps åt för att motverka och förebygga otillåten påverkan så att rättssäkerhet och demokrati inte undergrävs.

Att myndighetspersoner blir utsatta för otillåtna påverkansförsök är ett hot mot rättssäkerheten, myndighetspersoners arbetsmiljö och det demokratiska systemet. Otillåten påverkan mot myndighetspersoner finns inom kommun, region och statliga myndigheter. Det finns problem med extrema aktörer inom det svenska civilsamhället. Framför allt vill vi lyfta att islamister använder det svenska civilsamhället och bidragsgivningen för att flytta fram sina positioner. Vi vill även kraftfullt betona hur viktigt det är att bidragen till dessa organisationer stoppas.

Framväxten av ett klansamhälle, särskilt när detta kopplas till organiserad kriminalitet, är i förlängningen ett hot mot demokratin. Polisen, liksom en rad andra bedömare har konstaterat detta i flera rapporter. Dessa nätverk kan vara mycket inflytelserika och genom att ha politiska uppdrag i sina lokalsamhällen och utöva inflytande kan de påverka samhället. Även på nationell nivå har klaninflytande uppdagats. Tre riksdagsledamöter har bland annat haft kopplingar till det s.k. Södertäljenätverket. Klanerna spår på en utveckling med parallellsamhällen där värderingar som är fränkopplade det svenska västerländska majoritetssamhället råder.

SÄPO uppger att främmande makt och extremister använder desinformationskampanjer för att så split i det svenska samhället.

Vi vill bekämpa extremism i alla dess former. Vi vill också stoppa infiltrationen av klaner och klanvälde över statsapparaten. Invandring från länder med helt andra värderingar, där både förståelse och respekt för den västerländska individualistiska samhällsmodellen saknas, är ett växande hot mot den demokratiska samhällsmodellen. Demokratin bygger på en respekt för individuella rättigheter och ett system där alla är lika inför lagen. När klaner infiltrerar det offentliga omöjliggörs en sådan ordning. Då kommer samhällets demokratiska institutioner i stället att försöka tillgodose olika särintressen.

Syftet med att förebygga våld, hot om våld och trakasserier mot förtroendevalda är att den eller de som drabbas ska:

- förbli opåverkade i sitt uppdrag och beslutsfattande
- kunna utföra sitt uppdrag utan inskränkningar
- känna godtagbar trygghet och säkerhet under sitt uppdrag och i övriga sammanhang.

Poliser är människor liksom alla vi andra och ska inte behöva tåla hot eller våld. Sverigedemokraterna vill kriminalisera störande av polisman, samt skärpa straffen för hot och våld mot poliser och för blåljussabotage. Poliser ska även ha rätt till kränkingsersättning som alla andra när de utsätts för brott och storleken på ersättningen ska höjas. Även polisens anonymitet måste förbättras. De kriminella gängerna ska inte kunna kartlägga poliser som beivrar brott och kunna hota dem eller deras familjer.

Att vara i kontakt med poliser är för de flesta en trygghet, men vissa reagerar med hot och våld. Det kan aldrig accepteras.

Våldet mot poliser blir mer utstuderat. Kriminella gäng sätter i metod att hindra poliser i deras arbete och hotar både dem och deras familjer. Vi måste bryta mönstret och skydda poliserna – så att de kan skydda oss. Kriminella kartlägger våra poliser. De hotar både dem och deras familjer. Att poliser slutar när deras nära och kära riskerar att skadas är förstäligt och måste förhindras.

Välfärdsbrottslighet och bidragsbrottslighet bestod under 1990-talet fram till 2010-talet till stor del av enskilt missbruk av sjuk- och föräldrapenning samt assistans- och handikappersättning som de tidigare kallades.

Polismyndigheten har en myndighetsgemensam lägesrapport som ges ut varje år. Efter 2015 ändrade rapporten tydligt karaktär.

Välfärdsbrottsligheten har sedan dess blivit alltmer sammankopplad med den organiserade brottsligheten innefattande allt från människohandel, skattefusk, felaktiga läkarintyg och assistansbedrägerier i mångmiljonklassen med mera.

För Sverigedemokraterna är det viktigt att belysa att varje stulen krona genom välfärdsbrottslighet är en stöld från andra som är i behov av stöd och från den gemensamma välfärden. Den organiserade brottsligheten med utländska ligor och klaner i spetsen använder idag välfärdsbrottsligheten tillsammans med moms- och skattebedrägerier som en slags grundinkomst.

Sverigedemokraterna kombinerar strävandet efter social och ekonomisk grundtrygghet med värdekonservativa idéer. Det övergripande målet med partiets verksamhet är att återskapa ett folkhem som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välstånd och demokrati baserat på en stark folklig solidaritet och sammanhållning.

Gängkriminaliteten utgör idag ett inre säkerhetshot. De finns i alla delar av landet och påverkar alla medborgare i sin vardag – oavsett om det är i det egna bostadsområdet eller dödsskjutningarna i staden du bor. Det räcker inte längre med att tala om fritidsgårdar eller diffusa förebyggande åtgärder. Gängkriminellas ekonomiska vinster måste begränsas, den subkulturella fascinationen brytas och deltagarna buras in.

Brottsbekämpning är inte i första hand en kommunal angelägenhet. Många av de åtgärder som krävs måste vidtas på riksnivå i form av en ansvarsfull invandringspolitik, skärpta lagar samt fler poliser med ökade befogenheter. I avvaktan på en regering som inser detta vill vi på kommunal nivå dock göra allt vi kan för att pressa tillbaka brottsligheten.

Sverigedemokraterna vill kraftigt höja straffen i allmänhet, och för brott som begås inom ramen för organiserad brottslighet i synnerhet. En dubblering av straffen ska åstadkommas. Detta sker både genom en övergripande höjning och en kriminalisering av deltagande i kriminella organisationer. Dessutom bör en ”förvaringsdom” införas för de allra farligaste personerna, så att de kan hållas inlåsta för att skydda samhället.

En onödigt stor mängd illegala invandrare belastar den svenska allmännyttan, härbärgen och Socialtjänsterna. Vi ser det som angeläget att vara en stark röst och det parti som håller i taktpinnen. Det är viktigt att utlänningar som befinner sig illegalt i landet, det vill säga utan rätt att befinna sig här, ej begränsar befolkningens rätt att få sin del av välfärden före de som ej ska vistas här.

Undersökningar visar att allt fler förtroendevalda vid upprepade tillfällen utsätts för hot, hat eller våld. Själv censur och avhopp från politiskt uppdrag är exempel på konsekvenser av att utsättas. Tystnar människor tystnar demokratin” därför är det viktigt att vi alla verkar för ett öppet, transparent och respektfullt demokratiskt samtal. Ur ett demokratiskt perspektiv är det också problematiskt när underrepresenterade grupper tycks ha större risk att utsättas i sitt uppdrag. Resultatet visar också på andra faktorer som har stor betydelse för att förtroendevalda hamnar i utsatthet, till exempel att vara omtalad och känd som förtroendevald, att vara aktiv på sociala medier samt att inneha ordförandeuppdrag och heltidsuppdrag.

Ogrundade beskyllningar, desinformation och medveten felvinkling, vare sig de kommer från politiska makthavare eller public media, bidrar i hög grad till att förstärka polariseringen i samhället. Det skapar minskad tillit till svenska myndigheter och färgar av sig på moralen hos landets invånare. Vi har alla ett ansvar för att bidra till ett respektfullt samtalsklimat. Det är grunden för en fungerande demokrati.

Yttrande angående - Remiss från Justitiedepartementet – En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner (SOU 2022:2)

En skärpning av straff för brott mot journalister och personal inom samhällsnyttiga funktioner är något som vi i alliansen i Göteborg välkomnar. Till skillnad från utredningen anser vi dock att minimistraffet för våld mot tjänsteman ska vara minst sex månaders fängelse.

Göteborg har problem med tystnadskultur. Begreppet tystnadskultur har många bottenar, men en av anledningarna till tystnaden är de hot om våld och våld som tjänstepersoner i Göteborg utsatts för. Som arbetsgivare ser vi mycket allvarligt på denna utveckling.